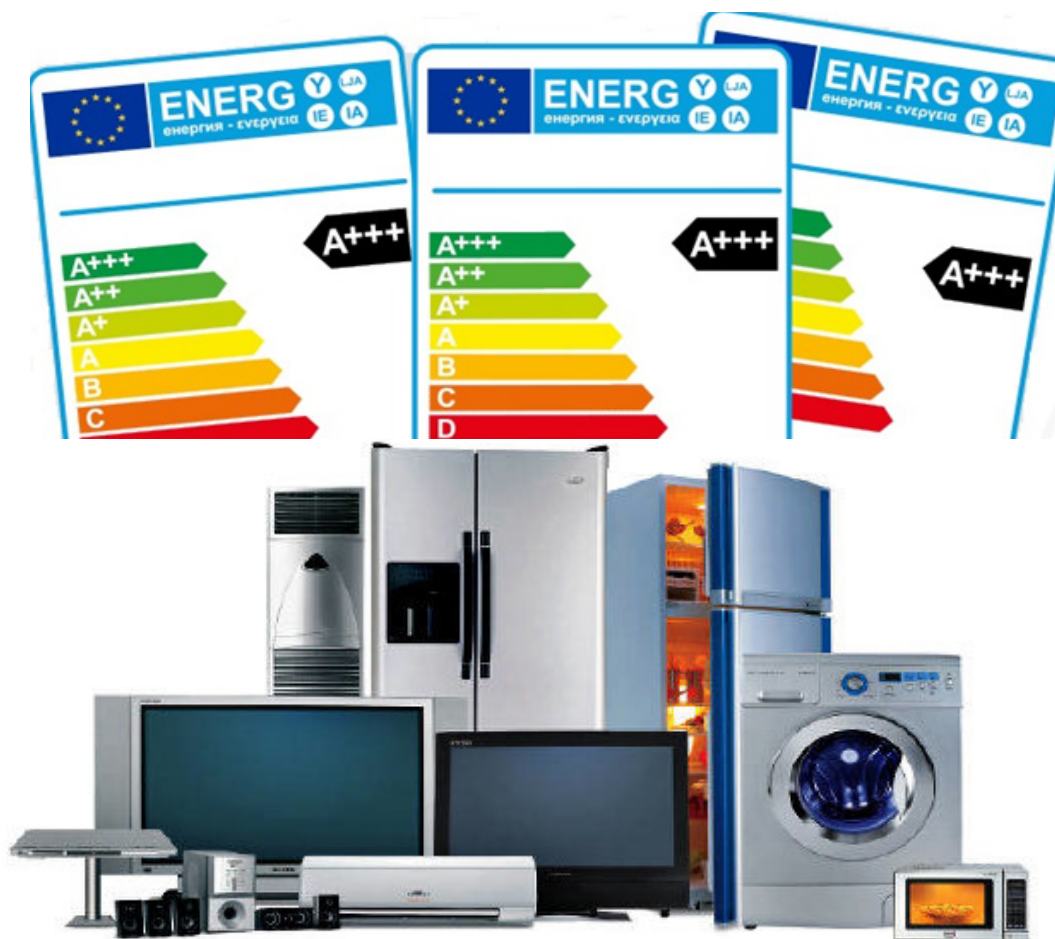

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ИНДУСТРИЈЕ,
ЕНЕРГЕТИКЕ И РУДАРСТВА

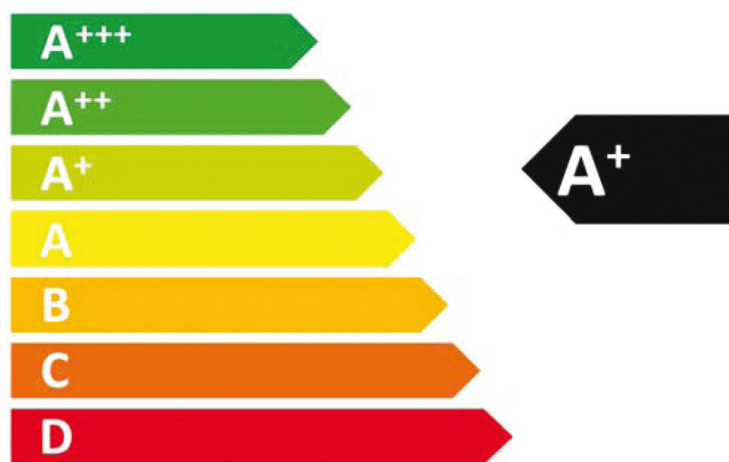
Трг Републике Српске 1, Бања Лука
Тел: 051/339-581, Факс: 051/339-651
E-mail: mier@mier.vladars.net
www.vladars.net

ОЗНАКА ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ НА
УРЕЂАЈИМА ЗА ДОМАЋИНСТВО

Ознакама енергетске ефикасности графички се приказује ефикасност неког уређаја с обзиром на његову потрошњу енергије. На ознаци енергетске ефикасности налазе се информације о енергетској класи уређаја чиме је омогућено његово поређење са осталим моделима у односу на потрошњу енергије. Ознака је јединствена за све производе у одређеној категорији, те се лако могу поредити карактеристике уређаја у одређеној категорији, као што су нпр. потрошња енергија или воде, номинални капацитет, ниво буке коју уређај ствара и друго. На овај начин се купцима омогућава да изаберу енергетски ефикасније уређаје. Ефикаснији уређаји (уређаји са вишом енергетском класом) имају мању потрошњу енергије што значи да ће такви уређаји током употребе користити мање енергије за свој рад у односу на друге мање ефикасне уређаје. Избором уређаја са вишом класом енергетске ефикасности могу се значајно смањити мјесечни рачуни за утрошену електричну енергију.

Кључни елеменат на ознаци енергетске ефикасности је скала енергетске ефикасности са ознаком класе која се односи на конкретни уређај. Скала енергетске ефикасности приказана је стрелицама са словним ознакама од „A+++“ до „D“, при чему су стрелице различите боје и дужине (за неке уређаје скала енергетске ефикасности има опсег од „A“ до „G“ или од „A+“ до „F“ или од „A++“ до „E“). Ефикаснији уређаји имају енергетску класу која је ближа врху скале што симболизује зелена боја и краћа стрелица на скали. Како се иде према дну скале то је уређај неефикаснији што симболизује црвена боја и дужа стрелица на скали. Дакле, уређај класе „A+++“ троши мање енергије од уређаја класе „A+“, уређај класе „A“ троши мање енергије од уређаја класе „B“ итд.

Скала енергетске ефикасности

Енергетска класа конкретног уређаја приказана је словном ознаком на широкој стрелици црне боје са десне стране скале. Најефикаснији уређаји на тржишту имају класу енергетске ефикасности A+++. Ознака енергетске ефикасности урађена је на неутралном језику, односно базира се на симболима, те су ове ознаке исте у свим земљама Европске Уније. Ознака енергетске ефикасности мора бити видљиво истакнута на сваком појединачном уређају који је изложен за продају.

На ознаци енергетске ефикасности може се налазити и знак заштите животне средине (еко-ознака). Еко-ознака указује да уређај испуњава строге еколошке

критеријуме и да је један од најбољих у својој класи (оцењују се и друге карактеристике а не само потрошња енергије). Производи са овом ознаком имају минималан негативан утицај на животну средину током свог животног циклуса - што укључује добијање сировине, производњу, коришћење, па све до уклањања производа. Еко-ознаке нису обавезне.

Изглед Еко-ознаке у ЕУ

Изглед Еко-ознаке у Републици Српској

Важно је запамтити да енергетски ефикасан уређај не мора увијек бити и скупљи јер цијена уређаја доста зависи и од других фактора као што су бренд, земља поријекла, година производње и сл. Осим тога, ако ови уређаји и имају нешто већу цијену временом ће се због мање потрошње енергије таквог уређаја та нешто већа цијена врло брзо отплатити. У зависности од цијене електричне енергије, куповина енергетски ефикаснијих уређаја се отплати у периоду до четири године.

Стављање ознаке енергетске ефикасности у Републици Српској је обавезно за следеће уређаје:

- ➡ телевизоре;
- ➡ машине за прање суђа;
- ➡ машине за прање веша;
- ➡ бубњасте машине за сушење веша;
- ➡ расхладне уређаје (фрижидери, замрзивачи и њихове комбинације);
- ➡ клима-уређаје;
- ➡ усисиваче;
- ➡ пећнице;
- ➡ напе;
- ➡ сијалице.

Ознакама енергетске ефикасности се подстичу и произвођачи да стално унапређују своје производе како би тржишту понудили што ефикасније уређаје.

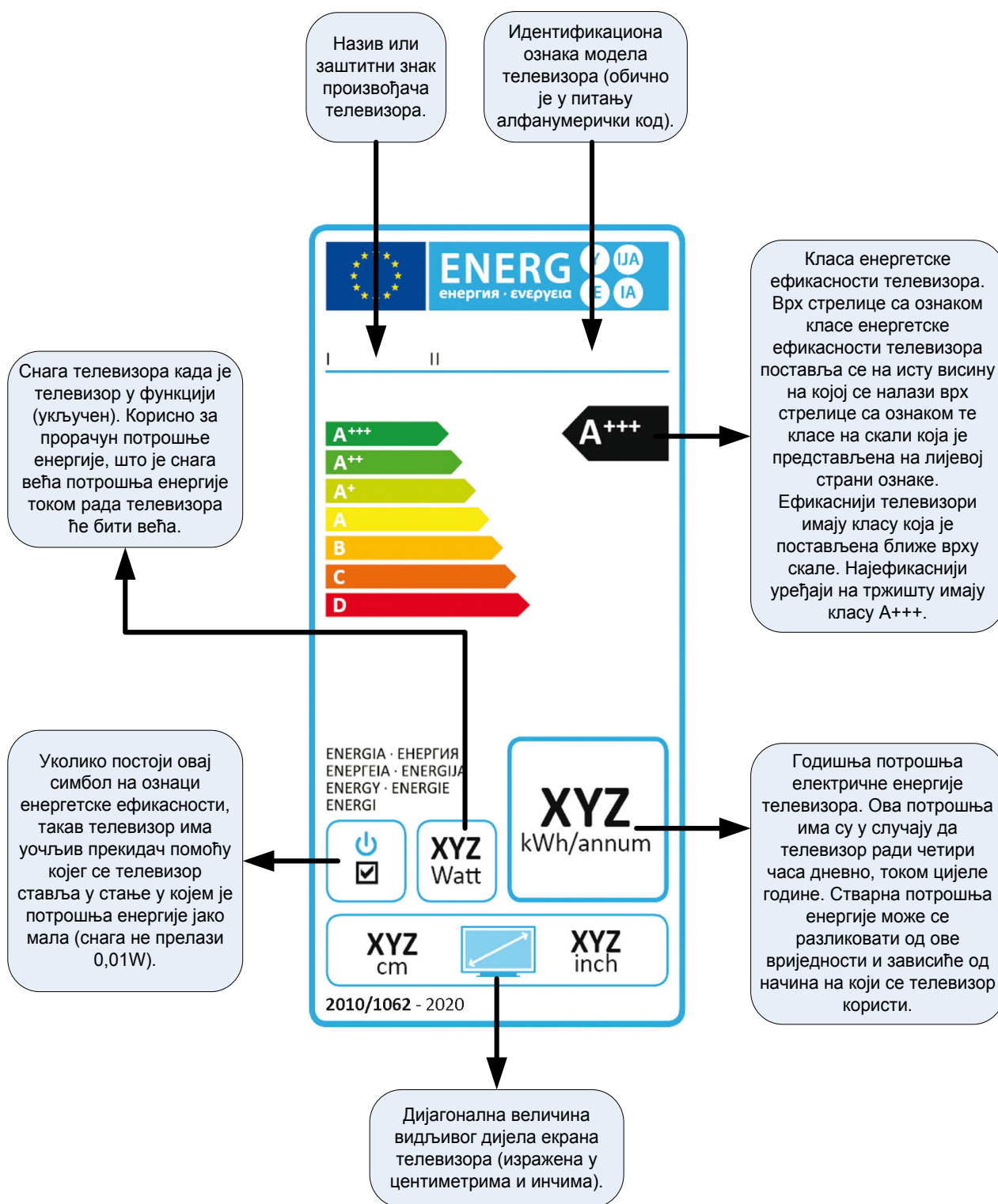
ОЗНАКА ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ ЗА ТЕЛЕВИЗОРЕ

Све већи број домаћинстава посједује више од једног телевизора који су у функцији већи дио дана. Зато су ови уређаји значајни потрошачи енергије у домаћинству те је при њиховој куповини потребно одабрати оне са вишом енергетском класом. Уз информацију о енергетској класи, ознака енергетске ефикасности телевизора пружа и друге информације попут годишње потрошње енергије, дијагоналне величине екрана, снази уређаја током рада и сл. Скала на ознаци енергетске ефикасности телевизора тренутно има опсег од А+ до F. Ознаке формата А++ до Е и А+++ до D постају обавезне од 2017., односно 2020. године. Међутим, уколико телевизор има класу која је боља од А+ класе, одговарајућа ознака може се поставити и прије наведених датума, уколико то произвођач жели. Тренутно већ постоје модели телевизора који улази у енергетску класу А++, а ради се о телевизорима који користе LED технологију позадинског освјетљења. Старији модели ТВ уређаја углавном имају класу В или С, укључујући и већину плазма телевизора, док су застарјели CRT телевизори (телевизори који имају катодну цијев) најлошији у погледу енергетске ефикасности.

НЕКОЛИКО КОРИСНИХ САВЈЕТА ПРИ КОРИШЋЕЊУ ТЕЛЕВИЗОРА:

- Не остављајте телевизор укључен када га не користите;
- Избјегавате дуже коришћење стања приправности („stand by“), нпр. током ноћи, у том случају боље је да у потпуности искључите телевизор;
- Користите опцију оптималног менаџмента за потрошњу енергије, уколико таква постоји у менију;
- При куповини водите рачуна да телевизор подржава вама одговарајуће стандарде (дигитална кабловска телевизија: DVB-C, дигитална земаљска телевизија: DVB-T и DVB-T2, сателитска телевизија: DVB-S и DVB-S2), јер на тај начин избјегавате куповину додатних уређаја (сет-топ-бокс) који додатно троше енергију.
- Не излажите екран телевизора директном сунчевом зрачењу;
- Телевизор постављајте тако да има довољно простора за вентилацију и никада немојте заклањати отворе за хлађење.

Изглед и појашњење ознаке енергетске ефикасности за телевизоре

ОЗНАКА ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ ЗА МАШИНЕ ЗА ПРАЊЕ СУЋА

С обзиром да све већи број домаћинстава набавља машине за прање суђа уведена је ознака енергетске ефикасности и за ове уређаје. Куповином нових ефикаснијих машина за прање суђа, могуће је остварити значајне уштеде енергије, а тиме и трошкова. Специфичност енергетске ознаке машине за прање суђа је да садржи и податак о класи ефикасности сушења, те податак о броју комплета суђа који се могу третирати у машини. На ознаци се поред енергетске класе уређаја налазе још и информације о буци коју уређај производи током рада, те о годишњој потрошњи електричне енергије и воде.

НЕКОЛИКО КОРИСНИХ САВЈЕТА ПРИ КОРИШЋЕЊУ МАШИНЕ ЗА ПРАЊЕ СУЋА:

- Користите је само кад је максимално напуњена суђем;
- Прије стављања суђа уклонити крупне остатке хране са суђа;
- Веће и запрљаније суђе стављајте у доњи дио машине;
- Дубљи комади суђа (високе чаше, шоље, лонци и сл.) постављају се окренути на доле;
- Редовно провјеравајте филтер и ниво соли у машини и чистите њену унутрашњост;
- Избјегавајте програм сушења суђа који додатно троши енергију;
- Уколико постоји могућност и ако је машина за прање суђа одговарајуће конструкције, повежите је и на прикључак са топлем водом, јер се највећи дио енергије у машини троши на загријавање воде; то је нарочито препоручљиво загријавате ли воду у соларним колекторима или у котлу који за рад користи гас.

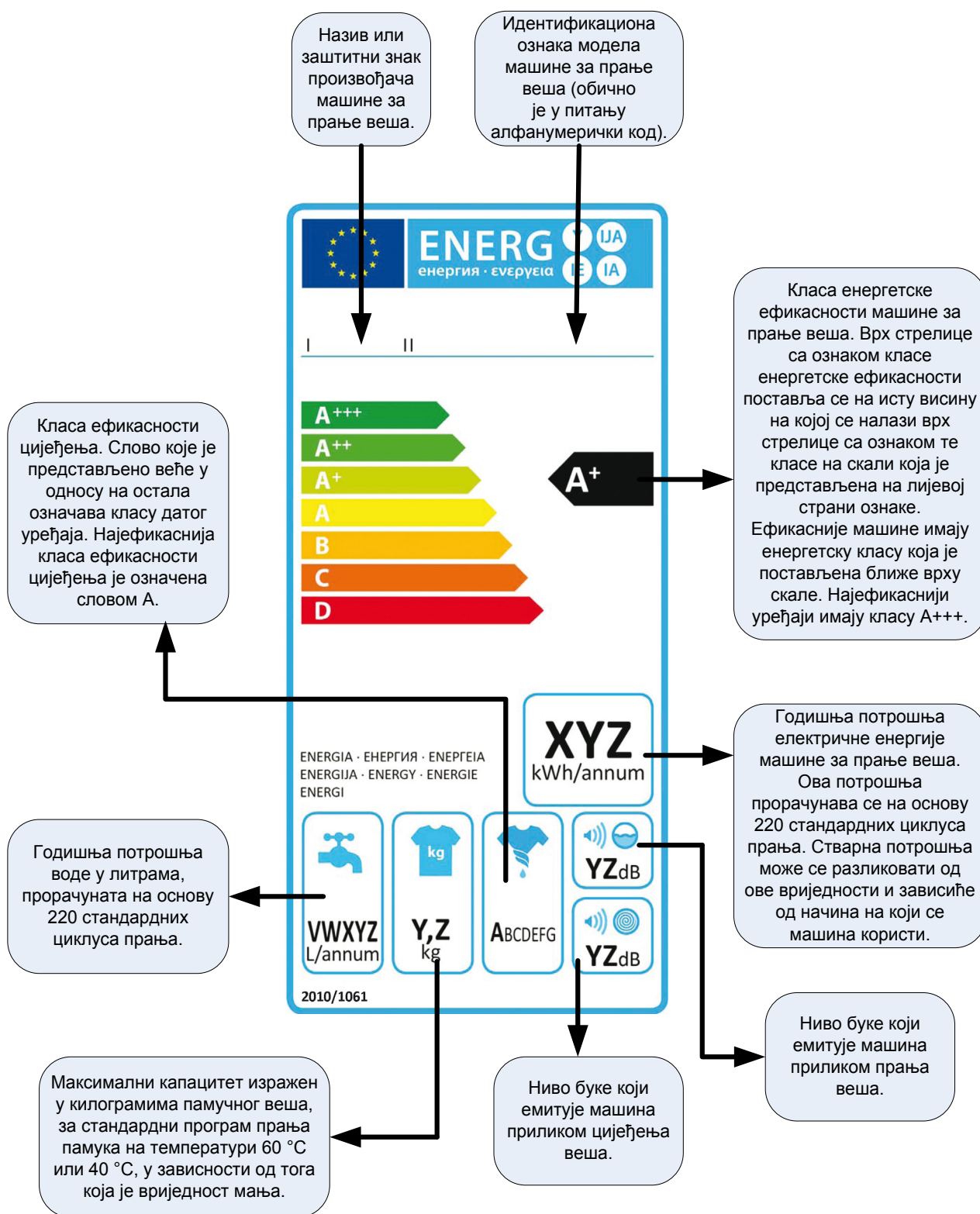
ОЗНАКА ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ ЗА МАШИНЕ ЗА ПРАЊЕ ВЕША

Око десет посто укупне потрошње електричне енергије просјечног домаћинства односи се на потрошњу машине за прање веша. Данашње савремене машине за прање веша троше знатно мање енергије него прије десетак година – умјесто некадашњих 2 kWh, просјечна потрошња електричне енергије по једном прању сада износи мање од 1 kWh. Потрошња воде такође је смањена и то скоро за половину. Стога, уколико имате стари модел машине за прање веша, размислите о њеној замјени новијим уређајем. На ознаци енергетске ефикасности машине за прање веша налазе се информације о класи енергетске ефикасности, годишњој потрошњи енергије, те годишњој потрошњи воде. Ознака такође пружа и информацију о класи ефикасности цијеђења (центрифугирања) при чему је А највиша, а G најнижа ефикасност. Ту је и податак о емисији буке при прању и цијеђењу веша, те номинални капацитет изражен у килограмима памучног веша.

НЕКОЛИКО КОРИСНИХ САВЈЕТА ПРИ КОРИШЋЕЊУ МАШИНЕ ЗА ПРАЊЕ ВЕША:

- ➡ Увијек одаберите програм прања веша са најнижом температуром воде довољном да веш буде квалитетно опран;
- ➡ Енергетски је пуно ефикасније прање пуног бубња веша него два прања до пола напуњеног бубња;
- ➡ Покушајте прати стандардизовану количину веша за одређени тип бубња (типично 5-6 kg) јер се у случају преоптерећеног бубња веш неће квалитетно опрати, док ће се у случају недовољно оптерећеног бубња непотребно трошити енергија;
- ➡ Уколико постоји могућност, користите прање веша са нижим нивоом воде;
- ➡ При цијеђењу веша користите програм са максималном брзином центрифугирања која је одговарајућа за дату врсту веша;
- ➡ Редовно чистите филтере и унутрашњост бубња;
- ➡ Уколико постоји могућност и ако је машина за прање веша одговарајуће конструкције, повежите је и на прикључак са топлем водом, јер се највећи дио енергије у машини троши на загријавање воде; то је нарочито препоручљиво загријавате ли воду у соларним колекторима или у котлу који за рад користи гас.

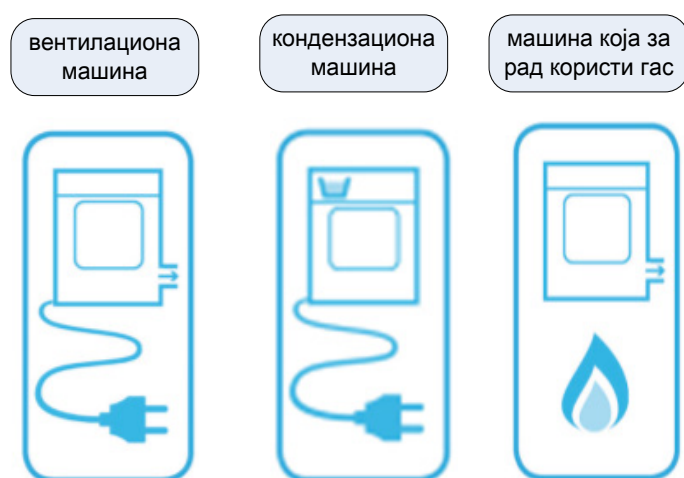

Изглед и појашњење ознаке енергетске ефикасности за машине за прање веша

ОЗНАКА ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ ЗА МАШИНЕ ЗА СУШЕЊЕ ВЕША

Машина за сушење веша се све више користи у домаћинствима и постаје све значајни потрошач енергије јер се у процесу сушења користи доста енергије. Ознака енергетске ефикасности машине за сушење веша поред енергетске класе уређаја садржи и податке о годишњој потрошњи енергије, номиналном капацитету, времену трајања стандардног програма за сушење памучног веша, те нивоу буке који машина производи током рада. Постоји више врста машина за сушење веша у зависности од начина сушења веша и врсте енергије коју користе за рад. Тако разликујемо вентилационе и кондензационе машине за сушење веша и машине које за рад користе електричну енергију односно гас. У складу с тим на ознаци енергетске ефикасности се налазе и симболи који одговарају одређеној врсти машине за сушење веша.

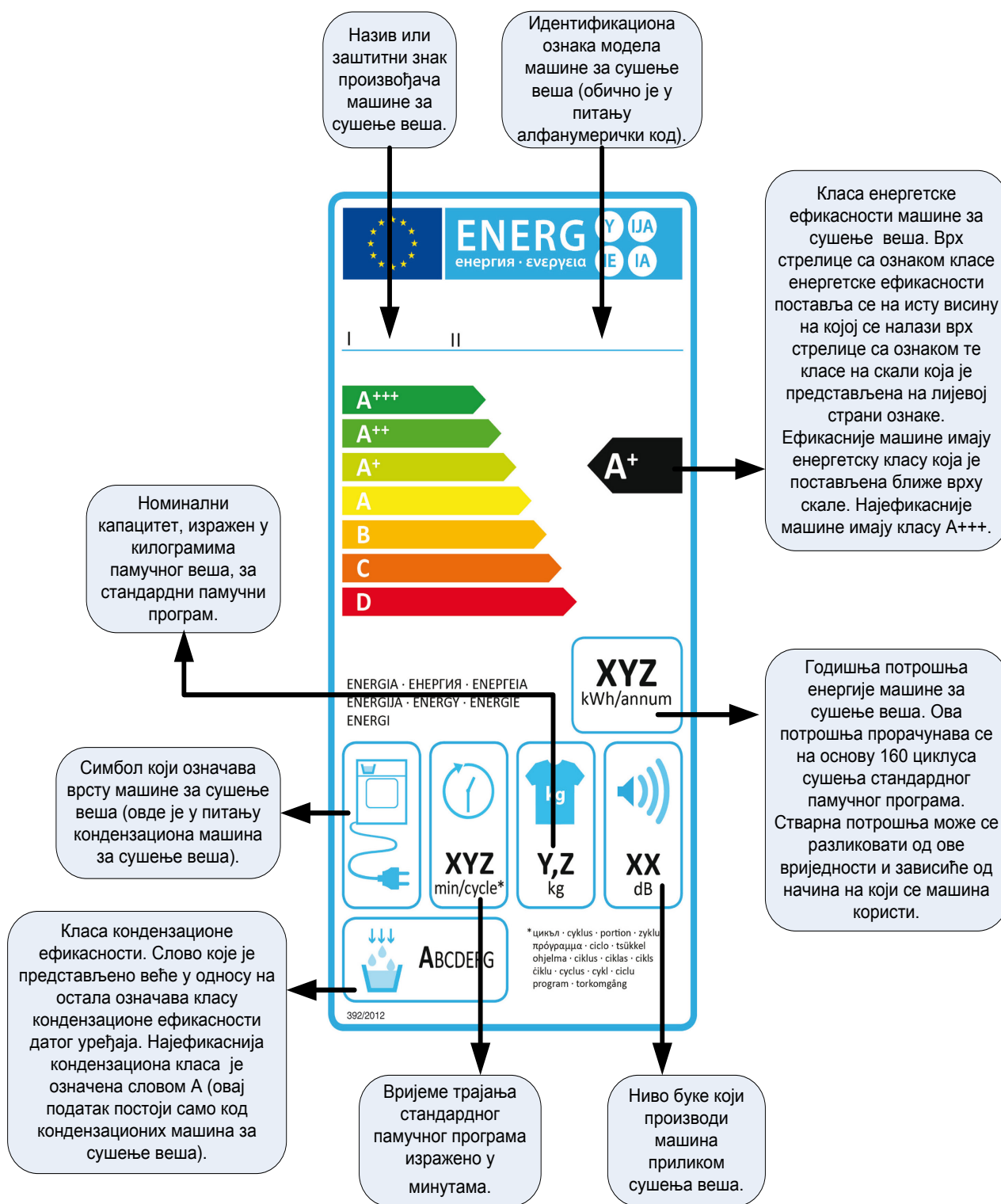

Симболи за различите врсте машина за сушење веша

Кондензационе машине за сушење веша додатно на ознаци имају и податак о класи кондензационе ефикасности, која се означава великим штампаним словом (слово А означава највећу кондензациону ефикасност а слово G најмању).

НЕКОЛИКО КОРИСНИХ САВЈЕТА ПРИ КОРИШЋЕЊУ МАШИНЕ ЗА СУШЕЊЕ ВЕША:

- ➡ Кад год можете избегавајте сушење веша у машини а умјесто тога веш сушите на ваздуху;
- ➡ Приликом прања веша у машини користите програм за цијеђење веша центрифугирањем; пожељно је да брзина центрифугирања машине за прање веша има најмање 1000 обртаја у минути; добрим цијеђењем веша прије сушења може се уштедјети и до 30% електричне енергије која се потроши у машини за сушење веша;
- ➡ Сушење је најефикасније ако се у машини суши препоручена количина веша;
- ➡ Приликом сушења веша, ефикасност сушења ће бити већа ако је веш приближно исте дебљине;
- ➡ Боља ефикасност машине за сушење веша остварује се и редовним чишћењем и замјеном филтера.

Изглед и појашњење ознаке енергетске ефикасности за машине за сушење веша

ОЗНАКА ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ ЗА РАСХЛАДНЕ УРЕЂАЈЕ

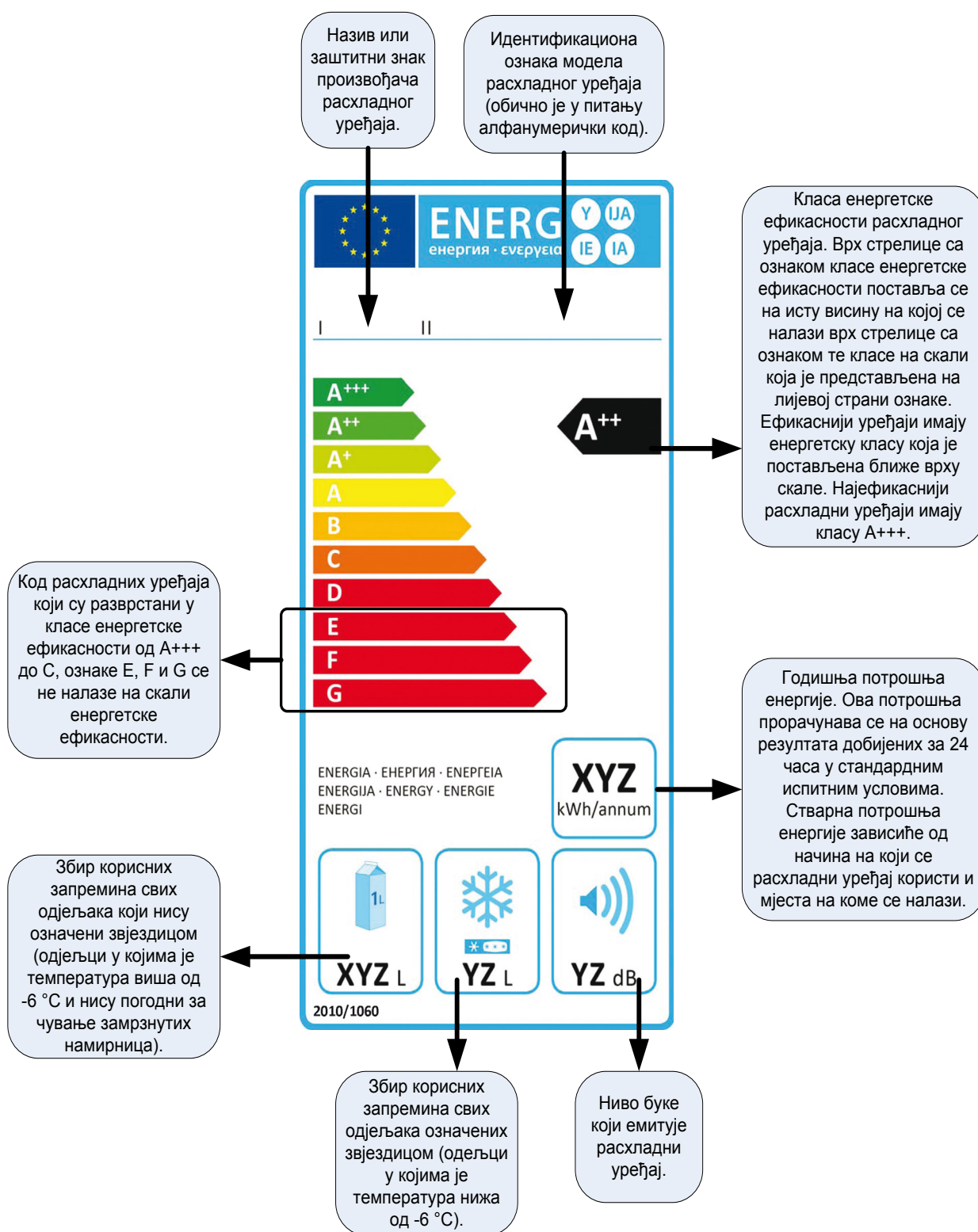
Расхладни уређаји (фрижидери, замрзивачи и њихове комбинације) су уређаји који су 24 часа у дану прикључени на електричну мрежу. Стога се у укупној годишњој потрошњи електричне енергије једног домаћинства око петина утрошене електричне енергије односи на рад ових уређаја. Развој уређаја утицао је на појаву све ефикаснијих производа те модерни фрижидери и замрзивачи троше и до седамдесет посто мање енергије него прије десетак година. Ознака енергетске ефикасности за расхладне уређаје пружа информацију о класи енергетске ефикасности, годишњој потрошњи енергије, збиру корисних запремина свих одјељака који нису означени звјездицом (тј. одјељака чија је радна температура виша од -6°C и који нису намијењени за чување замрзнутих намирница), збиру корисних запремина свих одјељака означених звјездицом (тј. одјељака чија је радна температура нижа од -6°C и који су намијењени за чување замрзнутих намирница), те колико уређај ствара буке током рада. Уколико је расхладни уређај намијењен искључиво за чување вина, доњи дио ознаке енергетске ефикасности има следећи изглед.

Доњи дио ознаке енергетске ефикасности за расхладне уређаје за вина

НЕКОЛИКО КОРИСНИХ САВЈЕТА ПРИ КОРИШЋЕЊУ ФРИЖИДЕРА И ЗАМРЗИВАЧА:

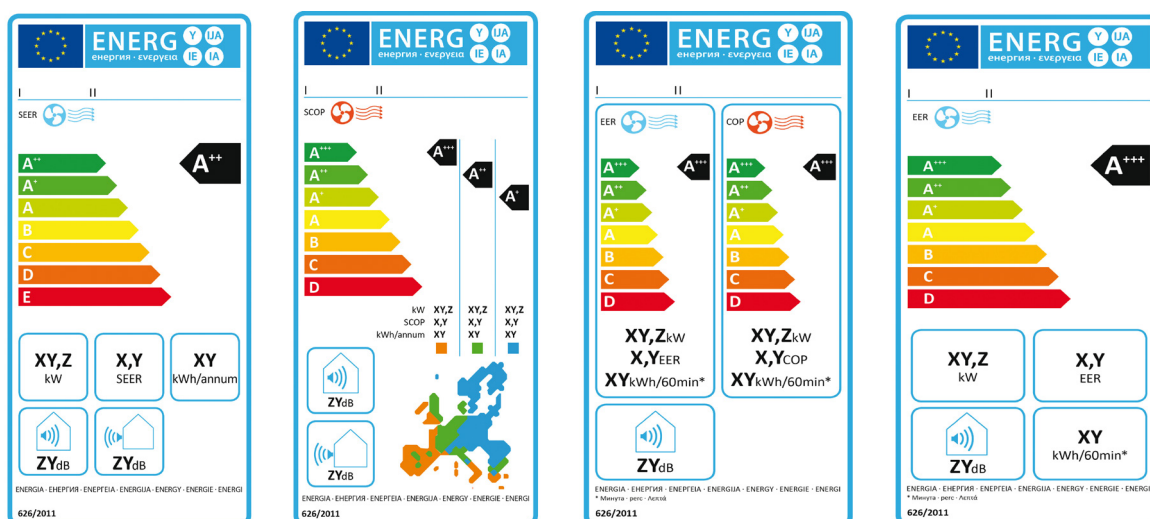
- Постављајте фрижидере и замрзиваче на што хладније мјесто у кући;
- У њиховој близини не треба да се налазе штедњаци или други извори топлоте;
- Приликом постављања фрижидера и замрзивача обавезно оставите довољно простора за вентилацију између задњег дијела уређаја и зида;
- Не држите их отвореним дуже него што је неопходно;
- Немојте стављати у фрижидер врућа или топла јела;
- Повремено одлеђујте фрижидере и замрзиваче јер тако штедите енергију и продужавате радни вијек уређаја; препоручује се одлеђивање када дебљина леда износи око 0,5 cm;
- Повремено очистите од прашине задњу страну уређаја гдје се налазе измјењивачи топлоте (пажљиво, да не оштетите цијеви измјењивача);
- Провјерите да ли је заптивка на вратима чиста и да ли добро пријања;
- Подесите термостат на средњу позицију; нижа температура не значи и боље чување хране, а потрошња енергије може порасти и за 10-15%.

Изглед и појашњење ознаке енергетске ефикасности за фрижидере и замрзиваче

ОЗНАКА ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ ЗА КЛИМА-УРЕЂАЈЕ

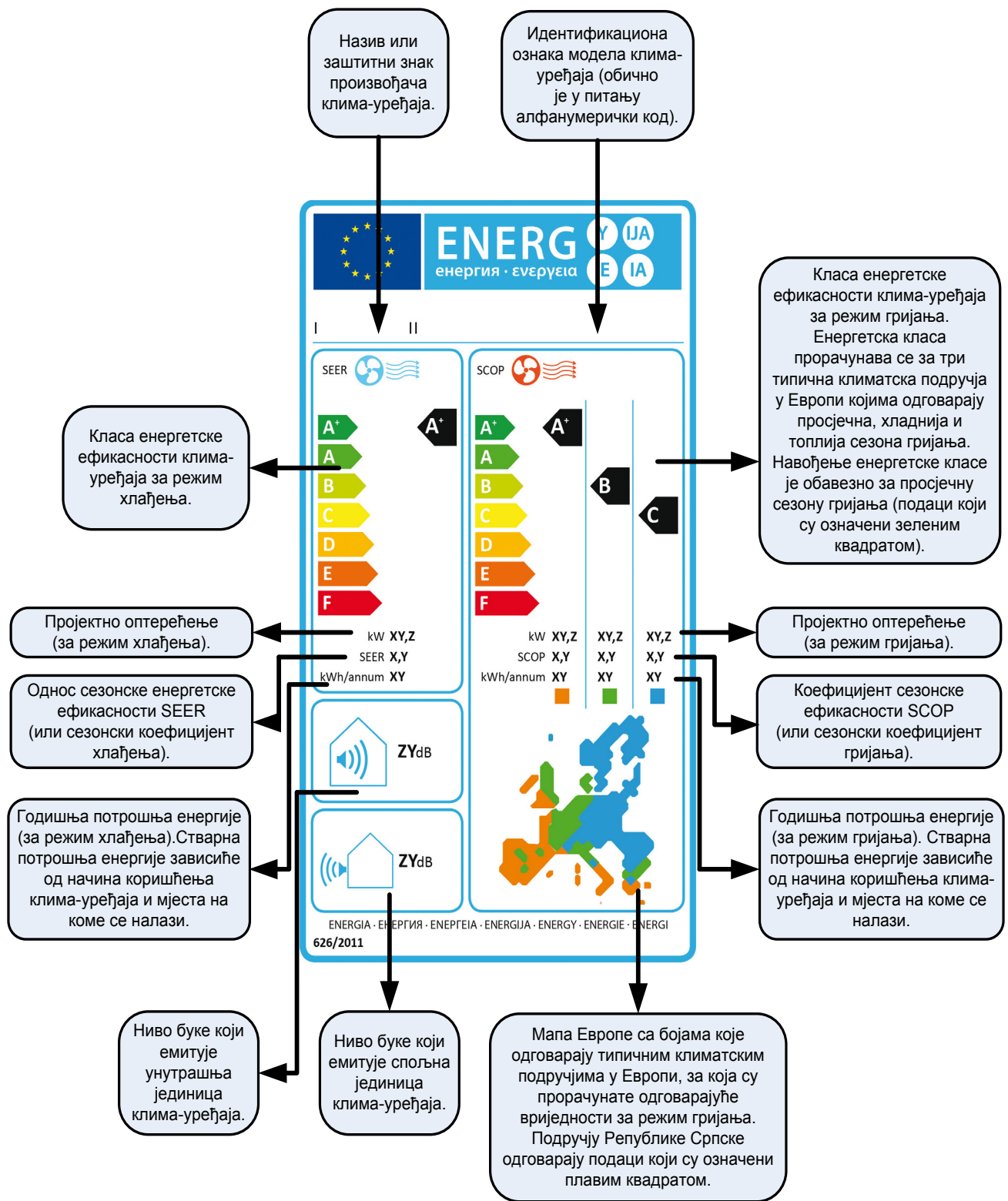
Клима-уређаји су међу највећим појединачним потрошачима енергије у домаћинству. Нови модели имају значајно мању потрошњу енергије имајући у виду напредак технологије током последњих година. Ознака клима-уређаја садржи класе енергетске ефикасности и за хлађење и за гријање (ако клима-уређај има обје могућности). Поред тога на ознаци се налазе и подаци о потрошњи енергије, нивоу буке, као и други карактеристични подаци за клима-уређаје. Коефицијенти SCOP и SEER на ознаци енергетске ефикасности показују колико су енергетски ефикасни клима-уређаји у реалним условима рада. Што су ти коефицијенти већи, мања је потрошња електричне енергије. Ознака енергетске ефикасности за клима-уређаје може имати више варијанти у зависности од тога да ли клима-уређај има само могућност хлађења или гријања или и једно и друго, те да ли је у питању једноканални или двоканални клима-уређај.

Различите варијанте ознаке енергетске ефикасности за клима-уређаје

НЕКОЛИКО КОРИСНИХ САВЈЕТА ПРИ КОРИШЋЕЊУ КЛИМА-УРЕЂАЈА:

- ➡ Клима-уређај треба тако подесити да разлика спољне и унутрашње температуре не прелази осам степени; ову температурну разлику и људски организам добро подноси;
- ➡ За сваки степен °C нижу температуру подешену на термостату клима-уређаја у љетњем периоду троши се 3-5% више енергије;
- ➡ Затварајте врата и прозоре климатизованих просторија;
- ➡ Ако није неопходно, не остављајте клима-уређаје укључене током ноћи;
- ➡ При куповини клима-уређаја одаберите моделе са инвертером, оне су нешто скупље али у свом раду потроше и до 40% мање енергије у односу на друге моделе (инвертер климе имају електронски контролисану брзину рада компресора што им омогућава промјену снаге у зависности од потреба за хлађењем или гријањем);
- ➡ Редовно чистите филтер клима-уређаја; запрљани филтери смањују проток ваздуха што може проузроковати неправилан рад и већу потрошњу енергије;
- ➡ Редовно сервисирајте клима-уређаје, препоручљиво једном годишње.

Изглед и појашњење ознаке
енергетске ефикасности
за клима-уређаје

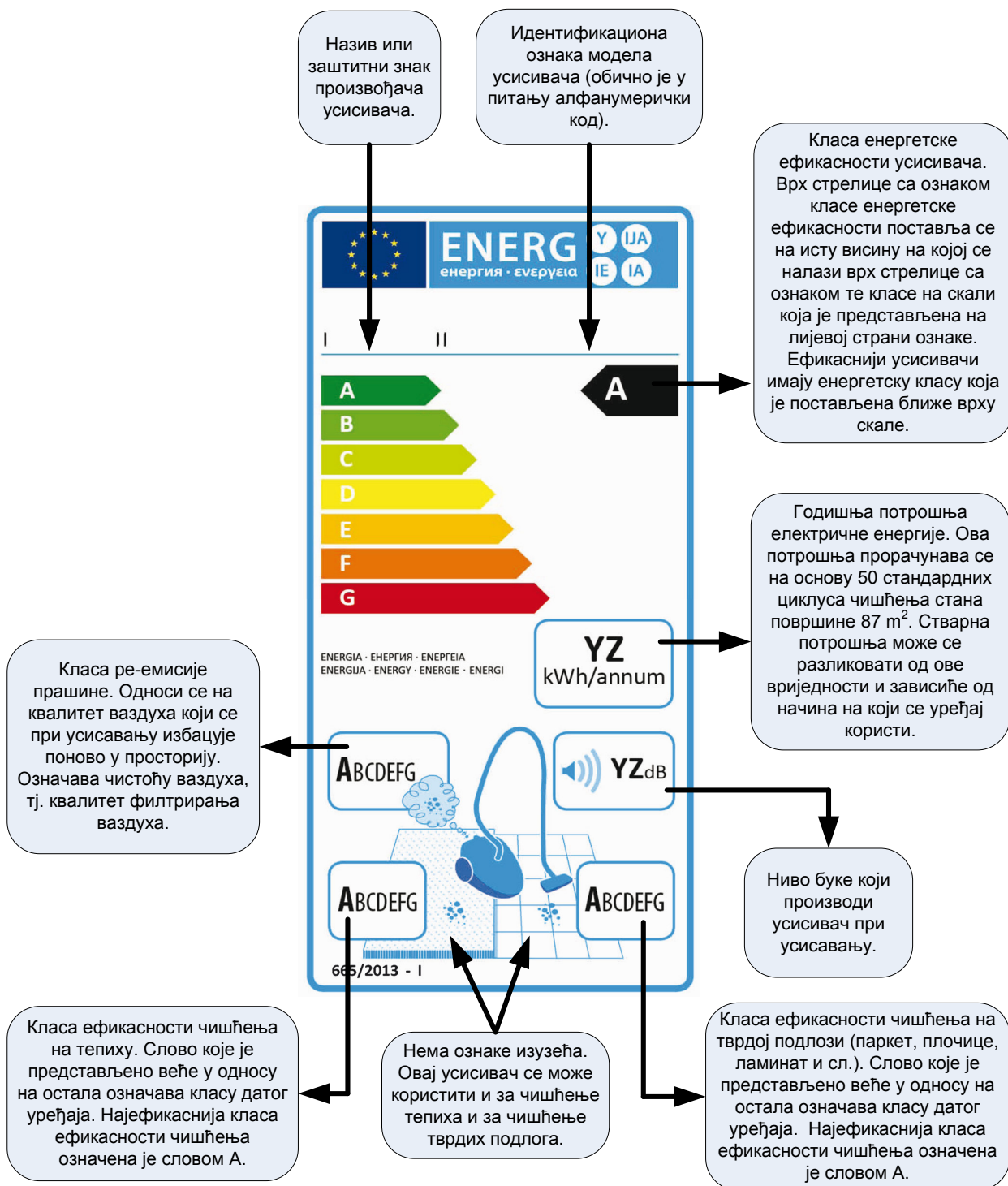
ОЗНАКА ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ ЗА УСИСИВАЧЕ

Усисивач је уређај који има практично свако домаћинство. Иако се у поређењу са другим уређајима за домаћинство не употребљавају често, због своје снаге ипак доприносе укупној потрошњи електричне енергије у домаћинству. Нови модели усисивача имају значајно мању потрошњу енергије у односу на старе modele а ефикасност чишћења им је боља. Ознака енергетске ефикасности код усисивача, слично као и код других уређаја, садржи класу енергетске ефикасности, податке о годишњој потрошњи енергије и нивоу буке коју ствара при раду, те друге податке карактеристичне за усисиваче: класу ре-емисије прашине, класу ефикасности чишћења тепиха и класу ефикасности чишћења на тврдој подлози. Битно је знати да усисивач може бити општег типа, тј. који је намијењен за чишћење и тепиха и тврдих површина или пак намијењен само за чишћење тепиха односно тврдих површина, те може бити опремљен одговарајућим наставцима који се користе за чишћење одређене врсте пода. У складу с тим на ознаци енергетске ефикасности код усисивача се може налазити и ознака изузећа која указује да усисивач није намијењен за чишћење одређене врсте пода. Скала на ознаци енергетске ефикасности за усисиваче тренутно има опсег од А до G, а од 01.09.2017. године постају обавезне ознаке формата A+++ до D. Од поменутог датума почиње и означавање усисивача са воденим филтером.

НЕКОЛИКО КОРИСНИХ САВЈЕТА ПРИ КОРИШЋЕЊУ УСИСВАЧА:

- ➡ Усисивач користите само на оној подлози за коју је намијењен;
- ➡ Уколико је усисивач опремљен наставцима или четкама, користите оне које одговарају одређеној врсти подлоге која се чисти;
- ➡ Прије чишћења ослободите простор пода који ће се чистити и уклоните крупне честице са пода;
- ➡ Немојте усисавати материјале који могу оштетити усисивач или зачепити усисну цијев попут стакла, вијака, крупних комада папира или текстила;
- ➡ Редовно мијењајте врећице за усисивач односно редовно празните сакупљач (спремник) прашине уколико усисивач не користи замјенљиве врећице;
- ➡ Редовне чистите филтере прашине;
- ➡ Не користите усисивач превише дуго без паузе како не би дошло до прегријавања мотора;
- ➡ Не усисавајте течности, осим ако у корисничком упутству није наглашено да усисивач може безбједно усисавати течности.

Изглед и појашњење ознаке енергетске ефикасности за усисиваче

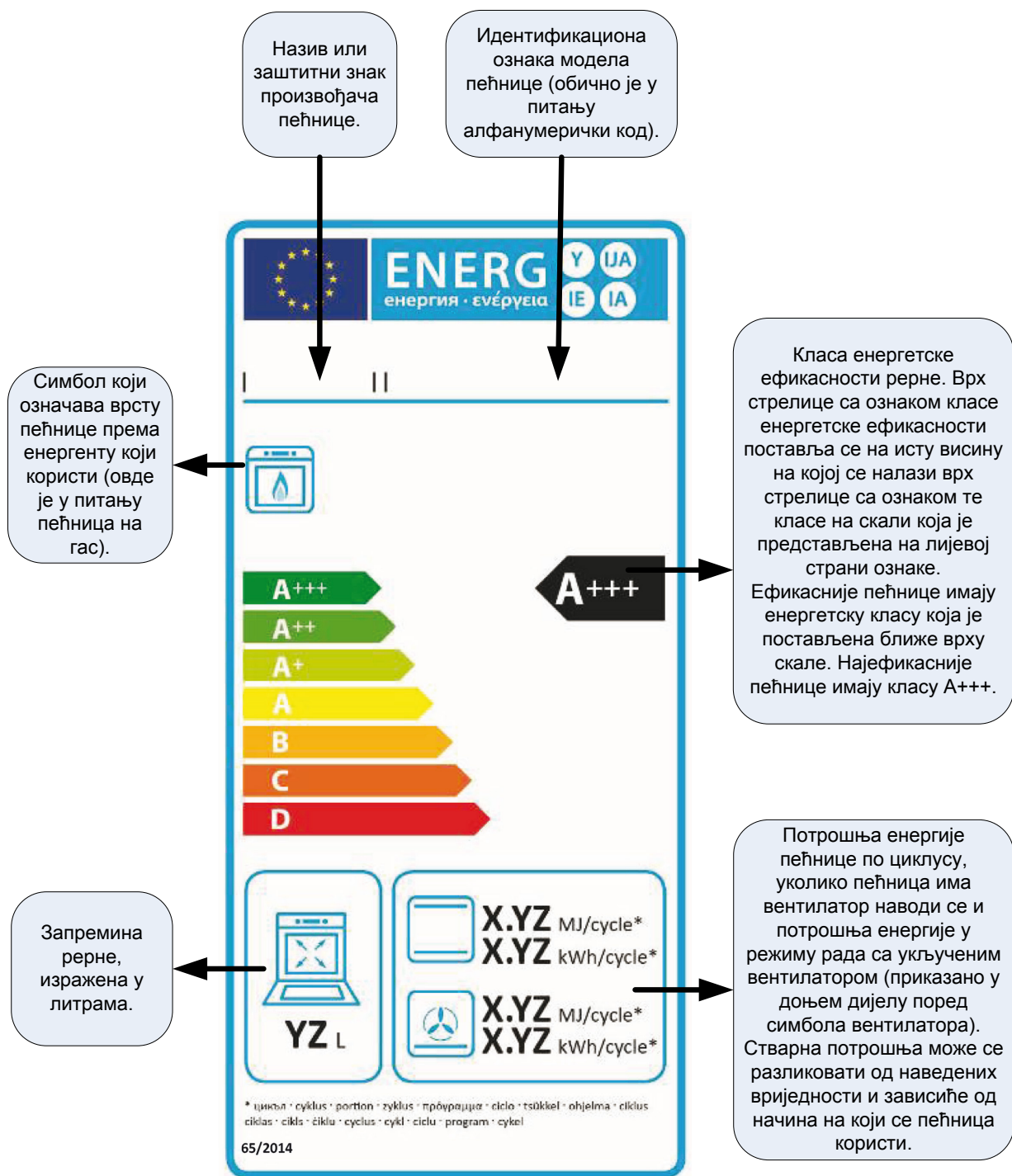
ОЗНАКА ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ ЗА ПЕЋНИЦЕ

Пећница је уређај који се доста често користи у домаћинству. Како су у питању уређаји који имају велику снагу, њихова потрошња енергије је такође значајна. Ознака енергетске ефикасности код пећница садржи класу енергетске ефикасности, податке о потрошњи енергије по циклусу, те запремини рерне. Пећница може имати више рерни и у том случају ознака енергетске ефикасности мора бити истакнута на свакој рерни, и одређује се за сваку рерну посебно, а у информативном листу пећнице се наводе подаци за сваку рерну. У зависности од врсте енергента који се користи за рад, пећнице се дијеле на електричне пећнице и пећнице на гас. У складу с тим на ознаци енергетске ефикасности се налазе и симболи који одговарају одређеној врсти пећнице.

НЕКОЛИКО КОРИСНИХ САВЈЕТА ПРИ КОРИШЋЕЊУ ПЕЋНИЦЕ:

- Имајте у виду да су пећнице на гас ефикасније у односу на електричне по питању искоришћења улазне енергије, с друге стране, електричне пећнице су једноставније за коришћење и одржавање;
- Намирнице које су на собној температури ће се брже припремити у пећници него оне које су биле у фрижидеру, исто важи и за загријавање, па ћете потрошити и мање енергије;
- Водите рачуна о уљу, прскање уља може довести до тога да се рерна запали;
- Кратко прије завршетка припреме јела искључите пећницу, храна ће се наставити пећи на акумулираној топлоти у рерни;
- Настојте да што мање отварате врата рерне током печења;
- Како је температура припреме разних јела различита, плате са храном смјестите на одговарајуће решетке у складу са корисничким упутством, те изаберите исправно вријеме печења;
- При куповини изаберите пећнице са вентилатором, печење код ових пећница је брже и троши мање енергије од класичног печења са горњим и доњим гријањем, а омогућава и печење у више плата одједном;
- Редовно чистите унутрашњост рерне;
- Уколико имате потребу за честом припремом већих количина хране, боље је да узмете пећницу са двије рерне него двије пећнице са по једном рерном;
- За припрему мањих количина хране а посебно за подгријавање хране, користите микроталасне пећнице које су знатно ефикасније од класичних пећница.

Изглед и појашњење ознаке енергетске ефикасности за пећнице

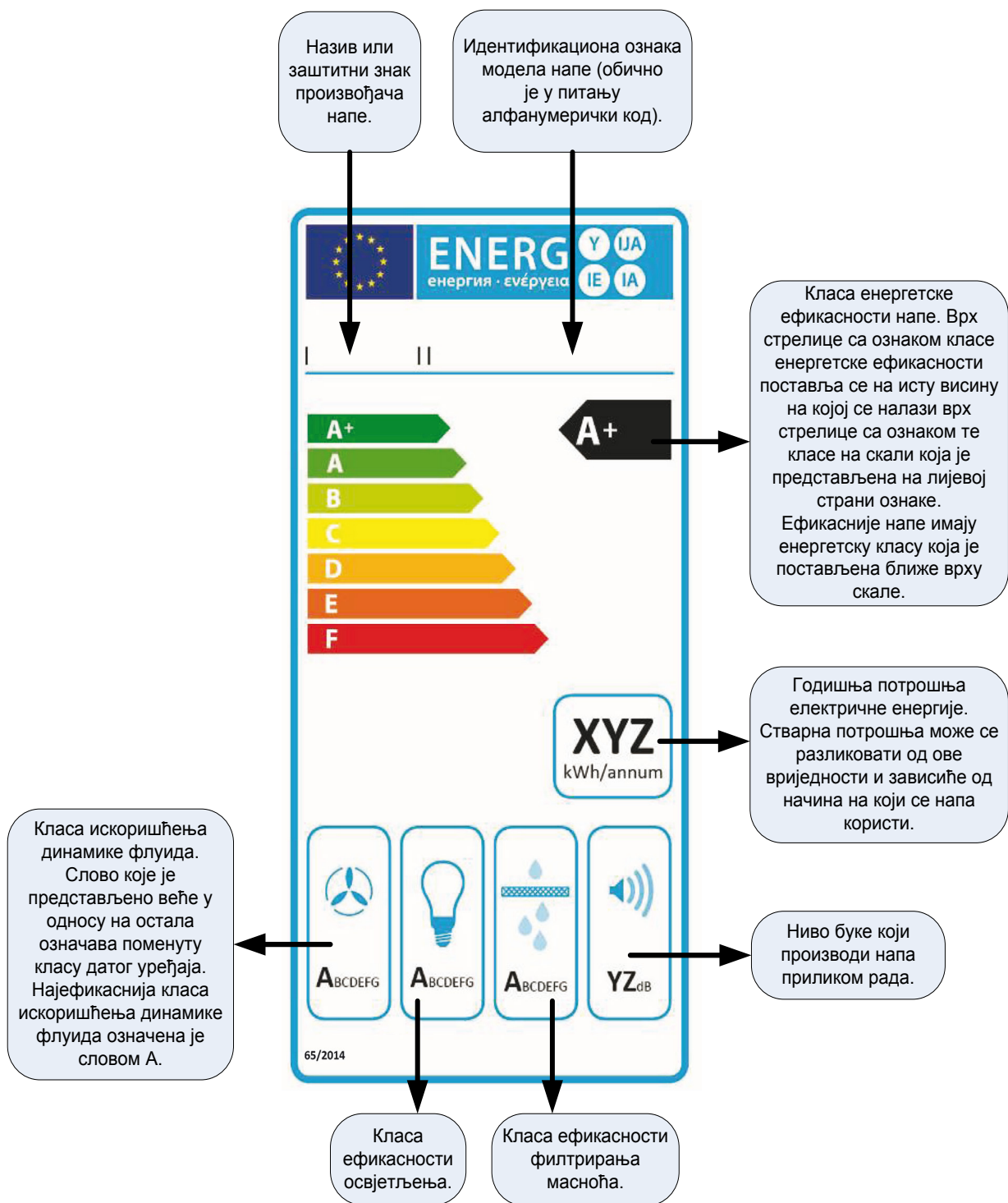
ОЗНАКА ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ ЗА НАПЕ

Напа је пратећи елеменат у свакој савременој кухињи. Њен задатак је да uklони мирисе и испарења који се стварају током припреме хране изнад плоче за кување. Ознака енергетске ефикасности за напе садржи класу енергетске ефикасности напе, податке о годишњој потрошњи електричне енергије, те класу ефикасности освјетљења, класу ефикасности филтрирања масноћа и класу искоришћења динамике флуида. Скала на ознаци енергетске ефикасности напе тренутно има опсег од А+ до F, а ознаке формата А++ до E и А+++ до D постају обавезне од 2018, односно 2020. године. Међутим, уколико напа има енергетску класу која је боља од А+ класе, одговарајућа ознака може се поставити и прије наведених датума, уколико то произвођач жели.

НЕКОЛИКО КОРИСНИХ САВЈЕТА ПРИ КОРИШЋЕЊУ НАПЕ:

- Величина напе треба да одговара величини плоче за кување;
- У зависности од учесталости и навика коришћења потребно је редовно чистити и мијењати филтере;
- Ако је у питању напа која избацује усисани ваздух у одвод, потребно је водити рачуна да одводна цијев има што мање завоја;
- Потребан капацитет усисавања напе (m^3/h) одређује се према величини ваше кухиње и може се израчунати према приближној формули: површина кухиње x висина кухиње x 10 измјена ваздуха по часу;
- Удаљеност између доње површине напе и горње површине пећнице/штедњака мора бити најмање 65 cm код електричних штедњака, те 75 cm код комбинованих и штедњака на гас;
- За кување код којег се ствара мања количина неугодних мириса и паре, као нпр. код припреме тјестенине или умака, довољна је и мања брзина усисавања;
- Укључење напе непосредно прије кувања покреће проток ваздуха који усмјерава мирисе и пару према усисној површини;
- Избјегавајте стварање високог пламена испод напе јер може доћи до запаљења масноћа у филтеру за масноће.

Изглед и појашњење ознаке енергетске ефикасности за напе

ОЗНАКА ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ ЗА СИЈАЛИЦЕ И ОЗНАКА ЗА СВЈЕТИЉКЕ

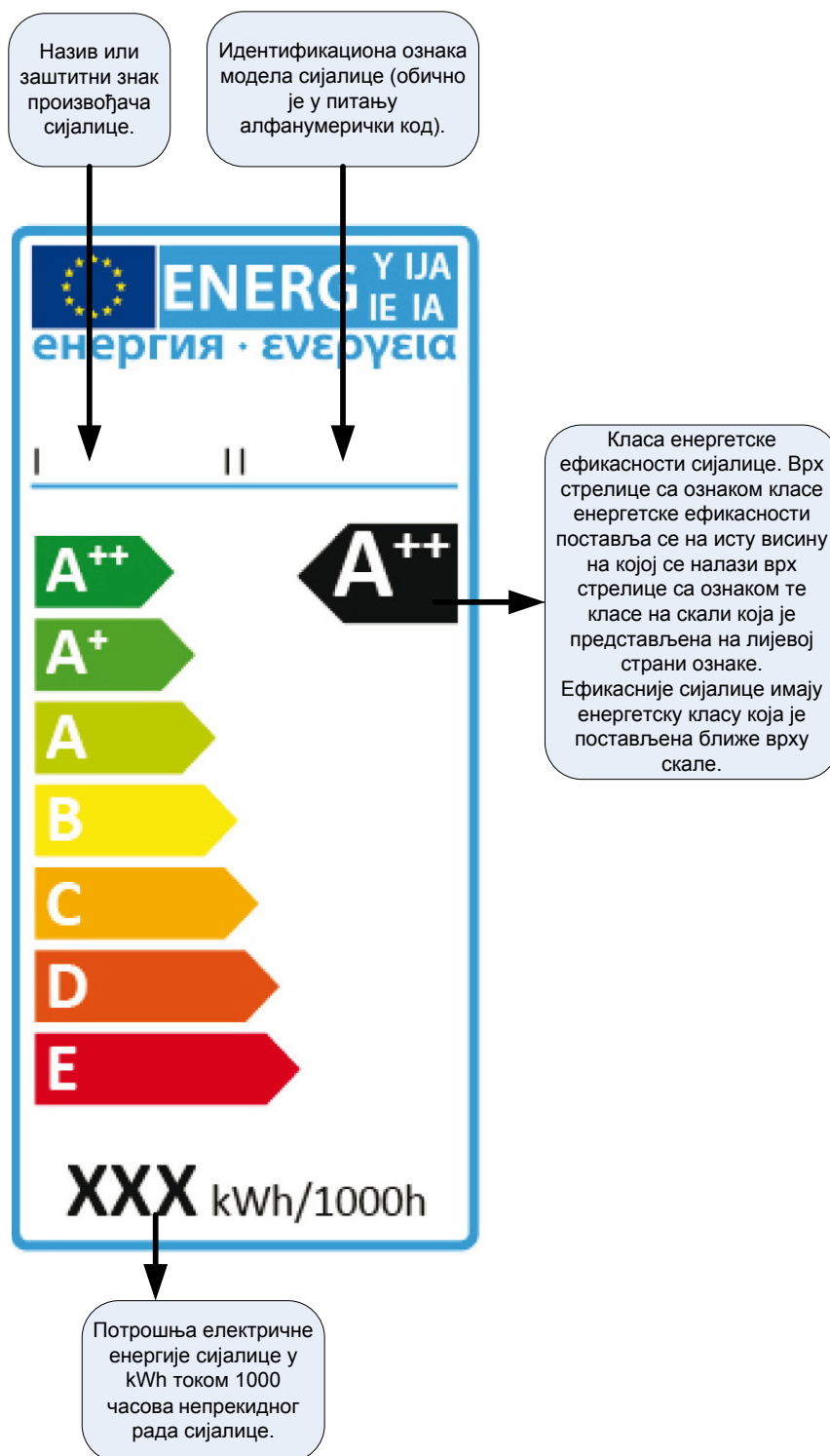
Једна од значајних појединачних ставки у потрошњи електричне енергије је и потрошња електричних сијалица. Иако сијалице, а посебно савремене штедне сијалице, троше мале количине електричне енергије, због свог броја и времена рада током сваког дана у домаћинству, могу значајно да допринесу укупној потрошњи електричне енергије. Ознака енергетске ефикасности за електричне сијалице је једноставна и садржи податке о енергетској класи сијалице и податке о потрошњи електричне енергије током 1000 часова непрекидног рада сијалице. Карактеристично за ознаку енергетске ефикасности код сијалица је да оне могу бити представљене и у црно-бијелом формату. Ознака енергетске ефикасности код сијалица је обично представљена на амбалажи у којој се налази сијалица, а уколико није представљена на амбалажи, тада се прилаже уз сијалицу.

Одговарајуће ознаке су развијене и за свјетиљке и на њима се налазе подаци о врсти сијалица које се могу употребљавати у датој свјетиљци, да ли се сијалице у свјетиљци могу мијењати и слично. Специфичност ознаке за свјетиљке је у томе да се на њој налази писани текст који указује на карактеристике саме свјетиљке и компатибилност са одређеним врстама сијалица.

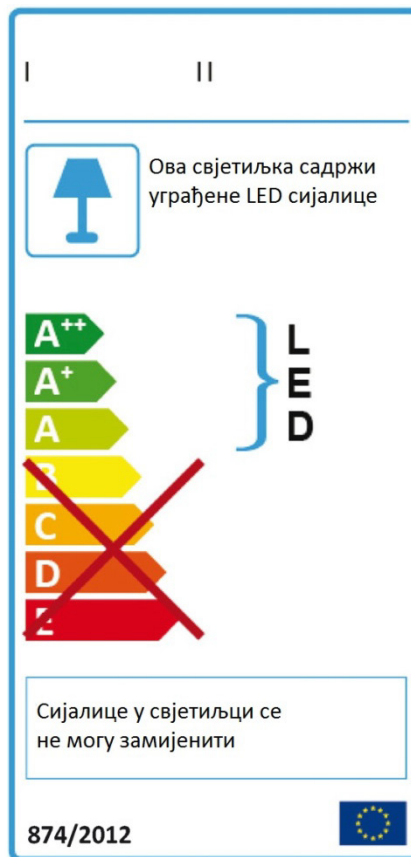
НЕКОЛИКО КОРИСНИХ САВЈЕТА КОД РАСВЈЕТЕ:

- ➡ Настојте да што боље искористите природно свјетло, јер природно освјетљење пружа здравије климатске услове у просторијама, омогућава већи визуелни комфор и чини просторије љепшим и угоднијим за боравак;
- ➡ Имајте у виду да свјетлији зидови и намјештај боље рефлектују свјетлост од тамније обојених зидова;
- ➡ Угасите свјетло када вам није потребно;
- ➡ Користите штедне сијалице (компактне флуоресцентне сијалице); Компактне флуоресцентне сијалице за исти освјетљај троше четири до пет пута мање електричне енергије, те имају и до шест пута дужи радни вијек; Препорука је да се у просторијама гдје се вјештачка расвјета у просјеку користи два или више часова дневно обавезно користе штедне сијалице;
- ➡ LED сијалице су тренутно најефикасније сијалице на тржишту, ефикасније су, безбједније и дуже трају и у односу на компактне флуоресцентне сијалице, али имају нешто већу цијену, па су препоручљиве за мјеста на којима сијалице раде непрекидно дуго времена;
- ➡ Уградите тајмере и сензоре присуства, то је посебно корисно за контролу расвјете у гаражама, на степеништу и у дворишним просторима.

Изглед и појашњење ознаке енергетске ефикасности за електричне сијалице

Неке од варијанти изгледа ознаке
за свјетиљке

УРЕЂАЈИ СА ОЗНАКОМ ЕНЕРГЕТСКЕ ЗВЈЕЗДИЦЕ

Ознака „Енергетска звјездица“ користи се за означавање канцеларијске опреме, као што су персонални рачунари, лаптопови, монитори, штампачи, копир машине, скенери, факс апарати, модеми и сл. Ова ознака није обавезна али указује на најбоље уређаје из своје категорије што се тиче енергетских карактеристика тако да већина произвођача користи ову ознаку како би купцима указали да њихови уређаји спадају у ред енергетски најефикаснијих уређаја. Потрошња рачунара, штампача и других уређаја означених енергетском звјездицом може бити и до десет пута мања у односу на сличне уређаје те врсте.

Ознака „Енергетска звјездица“

Ознака „Енергетска звјездица“ је видљиво приказана на самом уређају, на кутији у којој се уређај налази или у пратећој документацији уз уређај.

НЕКОЛИКО КОРИСНИХ САВЈЕТА:

- ➡ Искључите електричне уређаје када их не користите јер уређаји троше електричну енергију и када су у стању приправности („*stand by*“); Потрошња у стању приправности код неких старијих уређаја може да износи и до 24% потрошње енергије када је уређај у функцији; Већина уређаја има прекидач или тастер помоћу којег се у потпуности искључује, без потребе за физичким искључењем са електричне мреже;
- ➡ Имајте у виду да опција чувар екрана („*screen saver*“) код монитора не утиче на потрошњу енергију, већ је намијењена искључиво заштити монитора, те је боље да изаберете опцију аутоматског искључења монитора после одређеног времена неактивности (нпр. након 10 минута);
- ➡ Уколико је потребно да је рачунар стално укључен, нпр. на послу, користите опцију преласка у режим спавања („*sleep mode*“) после одређеног времена неактивности, како би сте уштедјели енергију када се рачунар не користи;
- ➡ Пуњачи за мобилне телефоне, лаптопове, дигиталне камере, фотоапарате и друге уређаје, троше електричну енергију и када су уређаји напуњени, тј. и када су уређаји одвојени од пуњача, те је по завршетку пуњења потребно искључити пуњаче са електричне мреже;
- ➡ Редовно чистите и одржавајте уређаје.

КУПОВИНА УРЕЂАЈА ЗА ДОМАЋИНСТВО ПРЕДСТАВЉА ИНВЕСТИЦИЈУ ЗА ВИШЕ ГОДИНА. СТОГА ПРИЛИКОМ КУПОВИНЕ УРЕЂАЈА НЕ ТРЕБА ВОДИТИ РАЧУНА САМО О ЦИЈЕНИ ПРОИЗВОДА ВЕЋ И О ТРОШКОВИМА КОЈИ ЋЕ У БУДУЋНОСТИ НАСТАТИ КОРИШЋЕЊЕМ ТОГ УРЕЂАЈА. ПАМЕТНОМ КУПОВИНОМ, ВАШИ РАЧУНИ ЗА УТРОШЕНУ ЕНЕРГИЈУ ЋЕ БИТИ МАЊИ, А МАЊА ПОТРОШЊА ЕНЕРГИЈЕ ЗА СОБОМ СИГУРНО ПОВЛАЧИ И СМАЊЕЊЕ ЗАГАЂЕЊА И БОЉЕ ОЧУВАЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ПРИРОДНИХ РЕСУРСА.

ЗАПАМТИТЕ ДА СЕ УШТЕДА НЕ ПОСТИЖЕ САМО КУПОВИНОМ ЕНЕРГЕТСКИ ЕФИКАСНИЈИХ УРЕЂАЈА, ВЕЋ И ЊИХОВИМ ПРАВИЛНИМ КОРИШЋЕЊЕМ, ТЕ РЕДОВНИМ ОДРЖАВАЊЕМ (У СКЛАДУ СА ТЕХНИЧКИМ УПУТСТВОМ ПРОИЗВОЂАЧА).

ТРОШИМО ЕФИКАСНО, ПОНАШАЈМО СЕ РАЦИОНАЛНО, ЗАГАЂУЈМО МАЊЕ, УШТЕДИМО НОВАЦ!